

**(COE) AVRUPANIN MİMARİ MİRASINI KORUMA ANLAŞMASI, Strasbourg,
3.X.1985, Avrupa Konseyi**

*(CONVENTION FOR THE PROTECTION OF THE ARCHITECTURAL HERITAGE OF
EUROPE, Strasbourg, 3.X.1985,COE)*

Resmi metindir

Bu Anlaşmayı imzalayan Avrupa Konseyi üye Devletleri:

Avrupa Konseyi'nin amacının, kendilerinin ortak mirası olan ideal ve prensipleri korumak ve gerçekleştirmek maksadıyla üyeleri arasında daha sıkı bir birlik sağlamayı başarmak olduğu hususunu göz önünde tutarak;

Mimari mirasın, Avrupa kültür mirasının zenginliği ve çeşitlerinin eşsiz bir ifadesi, geçmişimizin değer biçilmez bir tanığı olduğunu ve bütün Avrupalıların bir ortak mirasını oluşturduğunu kabul ederek;

19 Aralık 1954 tarihinde Paris'te imzalanan Avrupa Kültür Sözleşmesi ve bu Sözleşmenin 1. Maddesi bakımından;

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 26 Eylül 1975 tarihinde kabul edilen Avrupa Mimari Mirası Yasası ile milli kanun ve nizamnamelerin, mimari mirasın tümüyle korunması için gereken hususlara intibak ettirilmesi hakkındaki 14 Nisan 1976 tarihli ve 28 numaralı Karar (76)'ı nazarı itibare alarak;

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin Mimari Mirasın korunmasına ilişkin 880 sayılı tavsiye kararını (1979) göz önünde tutarak;

Mimar, mühendis, Şehir ve peyzaj planlamacısı uzmanlarının yetiştirilmesi ile ilgili olarak Bakanlar Komitesinin üye ülkelere yaptığı R (80) 16 sayılı tavsiye kararı ile el sanatları çalışmalarının bazı dallarında yok olma tehlikesi bulunan mesleklere yapılacak yardımlara ilişkin R (81) 13 sayılı tavsiye kararını dikkate alarak;

Kentsel ve kırsal çevreleri geliştirme vs böylece Devletlerin ve bölgelerin ekonomik, sosyal ve kültürel açılarından kalkınmasına katkıda bulunma yoluyla, gelecek nesillere bir kültürel kaynaklar sistemi devredilmesinin önemini hatırla tutarak;

Mimari mirasın korunması ve bu korunmanın yaygınlaştırılması hususunda ortak bir politikanın ana ilkeleri bakımından bir anlaşmaya varılmasının önemini kabul ederek, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır

Mimari Mirasın Tanımlanması

Madde 1

Bu Sözleşmede geçen "Mimari Miras" deyimini aşağıda belirtilen kalıcı varlıkları kapsayacaktır.

1. Anıtlar: Tarihsel, arkeolojik, sanatsal, bilimsel, sosyal ve teknik bakımlardan önemleri nedeniyle dikkate değer binalar ile diğer yapılar ve bunların müstemilatı ile tamamlayıcı kısımları;

2. Bina Grupları: Topoğrafik olarak tanımlanabilecek birimleri oluşturmaya yeterince uygun olan ve tarihsel, arkeolojik, sanatsal, bilimsel, sosyal veya teknik bakımlardan önemleri nedeniyle dikkate değer, kentlerde veya kırsal bölgelerdeki mütecanis bina grupları:

3. Ören Yerleri (Sitele): Topoğrafik olarak tanımlanabilecek derecede yeterince belirgin ve mütecanis özelliklere sahip, aynı zamanda tarihsel, arkeolojik, sanatsal, bilimsel, sosyal veya teknik bakımlardan dikkate değer, kısmen inşa edilmiş, insan emeği ile doğal değerlerin birleştiği alanlar.

Korunacak varlıkların tespiti

Madde 2

Korunacak anıt, bina grupları ile ören yerlerinin kesin olarak tespit edilebilmesi için her bir taraf bu tarihsel varlıkların envanterlerini oluşturur ve bu tarihsel varlıklara zarar verebilecek tehlikeli durum doğduğunda, en kısa zamanda gerekli dokümanları hazırlamayı taahhüt eder.

Yasal koruma işlemleri

Madde 3

Her bir Taraf:

1. Mimari Mirasın korunması için yasal önlemler almayı;
2. Bu önlemler çerçevesinde ve her ülkeye ve bölgeye has yöntemlere göre anıtların, bina gruplarının ve ören yerlerinin korunmasını taahhüt eder.

Madde 4

Her bir Taraf:

1. Söz konusu varlıkların yasal korunması için gerekli denetim ve yetki işlemlerini uygulamayı;
2. Tüm korunan varlıkların bozulmasını, hasar görmesini veya yıkılmasını önlemeyi, taahhüt eder. Bu amaçla,

Her bir Taraf,

Aşağıdaki durumları kapsayan yasalar mevcut değilse, bu yasaların çıkarılmasını taahhüt eder:

a. Korunmakta olan veya korunma işlemine konu olan anıtların yıkım veya tadil projelerinin veyahut bunların çevrelerini etkileyen bir projenin yetkili bir makama sunulmasını sağlamak;

b. Tarihsel binalar grubunu veya bunların bir kısmını veyahut bir ören yerini etkileyen

- binaların yıkımını

- yeni binaların yapımını

- binaların veya ören yerlerinin özelliklerini bozacak önemli tadilat çalışmaları ile ilgili projelerin yetkili bir makama sunulmasını

c. Kamu makamlarının korunmaya alınan bir varlıkta gerekli çalışmaların yürütülmesini o varlık sahibinden istemeye veya varlık sahibi istenilen çalışmayı yapmazsa bizzat kamu makamlarının gerekli çalışmaları yapmasına izin vermeyi

d. Korunmaya alınan bir varlığın istimlakine izin vermeyi

Madde 5

Her bir Taraf:

Maddi koşulların tehlikeye düşürdüğü ve başka bir yere taşınmanın zorunlu olduğu durumlar dışında, korunmaya alınan bir anıtın tümünün ya da bir bölümünün taşınmasını yasaklamayı taahhüt eder. Bu gibi durumlarda, yetkili makamın, anıtın sökülmesi, nakli ve uygun bir yerde yeniden eski şekline getirilmesi için gerekli önlemleri alacaktır.

Tamamlayıcı tedbirler

Madde 6

Her bir Taraf, aşağıdaki hususları taahhüt etmeyi kabul eder .

1. Mimari Mirasın buldukları yerlerde, bunların bakımı ve restorasyonları için kamu kuruluşlarınca, ulusal, bölgesel ve yerel yetkiler ve mevcut bütçe olanakları içinde, mali destek sağlamak,

2. Gerekirse, bu varlıkların korunmasını kolaylaştırmak için, parasal önlemlere başvurmak,

3. Mimari Mirasın bakım ve restorasyonu konusunda özel girişimleri teşvik etmek.

Madde 7

Her bir Taraf, anıtların çevresinde, bina gruplarının ve ören yerlerinin içinde, çevre düzenini geliştirmeyi amaçlayan önlemler almayı taahhüt eder.

Madde 8

Her bir Taraf, Mimari Mirasın fiziksel açıdan bozulma tehlikesini sınırlamak amacıyla;

1. Çevre kirliliğini ve bunun zararlı etkilerini saptayıp analizler yapmayı ve bu zararlı etkileri azaltmaya veya yok etmeye yönelik yolları tayin etmek için bilimsel araştırmaları desteklemeyi;

2. Mimari Mirasın korunması sırasında, çevre kirliliğine karşı alınacak önlemlerden doğabilecek özel nitelikli sorunları göz önünde bulundurma sorumluluğunu taahhüt eder.

Yaptırımlar

Madde 9

Her bir Taraf, Mimari Mirasın korunmasını sağlayan mevzuata aykırı hareket edildiğinde, sahip oldukları yetkiler çerçevesinde, yetkili makam tarafından bu hususla ilgili ve yeterli bir tepkinin gösterilmesinin teminini taahhüt eder. Bu tepki, uygun durumlarda, zorunlu olan hususlara uymayacak bir biçimde yeni bir bina yapan kişinin bu binayı yıktırmasını gerektireceği gibi, korunan bir mimari mirasın eski durumuna gelmesi için restore edilmesini. de icap ettirir.

Koruma politikaları

Madde 10

Her bir Taraf, aşağıda belirtilen entegre koruma politikalarını uygulamayı yükümlenir .

1. Mimari mirasın korunmasını kırsal yörelerle şehirlerin düzenlenmesinde başlıca hedefler arasına dahil etmek ve bu gereksinmenin hem düzenleme planlarının hazırlanması ve hem de söz konusu planların uygulamaya konulması aşamalarında dikkate alınmasını sağlamak;
2. Mimari Mirasın restorasyonu ve bakımı ile ilgili programları teşvik etmek;
3. Mimari Mirasın korunması, bunun teşviki ve yaygınlaştırılmasını kültürel ve çevresel planlama politikalarının başlıca unsuru olarak kabul etmek;
4. Kırsal yöreler ve kent planlamasında koruma önlemlerinin mümkün olan her durumda alınmasını kolaylaştırmak ve bu Sözleşmenin 3. Maddesi, 1. fıkrasının anlamı uyarınca korunmayı gerektirmediği halde, konumu bakımından bir değer taşıyan binaların da kentsel ve kırsal çevre ve yaşam tarzı çerçevesinde korunmasını ve kullanılmasını sağlamak;
5. Mimari Mirasın geleceğine esas teşkil etmek üzere, geleneksel becerilerin uygulanmasını ve kullanılan malzemenin geliştirilmesini teşvik etmek;

Madde 11

Her bir Taraf, Kültür mirasının mimari ve tarihsel özelliklerini koruma açısından,

- Korunan varlıkların, çağdaş hayatın gereksinimleri göz önüne alınacak şekilde kullanımını,
- Uygun olan durumlarda, eski binaların yeni kullanımlara intibaklarını teşvik etmeyi taahhüt eder.

Madde 12

Her bir Taraf, korunan varlıkların halk tarafından ziyaret edilmesine müsaade olunmasının değerini kabul ederken, bu müsaadenin sonuçlarının özellikle yapısal gelişmelere ve bu varlıkların ve çevrelerinin mimari ve tarihsel özelliklerine zarar vermemesini taahhüt eder.

Madde 13

Bu politikaların uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, her bir Taraf, kendi siyasal, yönetimsel yapılarına göre koruma, kültürel ve çevresel planlama faaliyetinden sorumlu makamların çeşitli kademeleri arasında etkin bir işbirliğinin geliştirilmesini taahhüt eder.

Katılma ve kuruluşlar

Madde 14

Her bir Taraf, Mimari Mirasın tespiti, korunması, restorasyonu, bakımı, yönetimi ve sayılarının arttırılması açılarından resmi makamların çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla .

1. Karar alma süreçlerinin çeşitli aşamalarında Devlet, mahalli idareler, kültürel kurumlar ile kuruluşlar ve halk arasında, bilgi sağlama, danışmanlık ve işbirliğini geliştirmeyi;
2. Su konuda çalışacak, parasal ve emek açılarından yardım edecek ve kazanç gayesi gütmeyen kuruluşların oluşturulup geliştirilmesini teşvik etmeyi taahhüt eder.

Enformasyon ve eğitim

Madde 15

Her bir Taraf;

1. Mimari mirasın korunmasının bir kültürel kişilik unsuru olduğu kadar, bugünün ve geleceğin nesilleri için de bir ilham ve yaratıcılık kaynağı olarak değerlendirilmesi için halkın bilinçlendirilmesini geliştirmeyi;
2. Bu amaçla, modern iletişim ve tanıtma tekniklerinin yardımıyla, özellikle aşağıdaki hedeflere ulaşmak üzere gerekli bilgiyi yayma ve uyandırılan ilgiyi arttırmak için politikaları teşvik etmek üzere,
 - a. Mimari mirasın korunması, insan tarafından düzenlenip yapılmış çevrenin ve binaların niteliklerine karşı halkın ilgisinin uyandırılması ve arttırılması için daha okul çağlarından başlayıp bu konulara yönelik çalışmaların uygulanmasını;
 - b. Avrupa düzeyinde veya ulusal veyahut bölgesel çapta kültürel varlıklar ile mimarlık sanat, halk sanatları ve hayat tarzları arasında var olan birliği ortaya çıkararak, üzerinde durmayı taahhüt eder.

Madde 16

Her bir Taraf, Mimari mirasın korunmasıyla ilgili olarak çeşitli mesleklerde ve çeşitli el sanatları kuruluşlarındaki eğitimini teşvik etmeyi taahhüt eder.

Koruma politikalarında Avrupa koordinasyonu

Madde 17

Taraflar, aşağıdaki konularda, koruma politikaları ile ilgili bilgi teati etmeyi taahhüt ederler .

1. Mimari mirasın,tarihsel gelişmesi ve sayılarındaki artış göz önüne alınarak,söz konusu varlıkların incelenmesi, korunması ve muhafazası alanlarında kabul edilen metodular;
2. Mimari miras varlıklarının korunması zorunluluğunu bugünün ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetiyle en iyi şekilde bağdaştıracak önlemler;
3. Mimari mirâsın tespit ve kayıt edilmesi ve malzemelerin bozulması ile mücadelede olduğu kadar, bilimsel araştırma, restorasyon çalışmaları alanlarında mirasın yönetim ve teşvik yöntemleri ile de ilgili olarak yeni teknolojinin sunduğu imkanlar;
4. Mimari yaratıcılığın, çağımızın Avrupa Mirasına katkıda bulunmasını sağlayacak şekilde geliştirmek için alınacak önlemler.

Madde 18

Taraflar, gerektiğinde, Mimari mirasın korunması konusunda tecrübe ve uzman teatisi şeklinde karşılıklı teknik yardımlaşmada bulunmayı taahhüt ederler.

Madde 19

Taraflar, ilgili ulusal yasalar ve bağlı oldukları uluslararası anlaşmalar çerçevesinde Mimari mirasın korunması dalında Avrupa çapında devamlı eğitimden sorumlu olanlar da dahil olmak üzere uzman teatisini teşvik etmeyi taahhüt ederler.

Madde 20

Bu Sözleşmenin amacına hizmet etmek üzere, Avrupa Konseyi Yasasının 17.Maddesi uyarınca, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından kurulan Uzmanlık Komitesi, bu Sözleşmenin uygulanmasını takip edeceği gibi aşağıda belirtilen hususlarda da görevlendirilmiştir;

1. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi,ne periyodik olarak, Sözleşmeye taraf Devletlerdeki Mimari mirasın korunma politikalarının durumu, sözleşmede öngörülen ilkelerin uygulanması ve bizzat kendi faaliyetleri ile ilgili raporlar sunmak;
2. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi,ne, çok taraflı faaliyetler ve bu Sözleşmenin gözden geçirilmesi veya değiştirilmesi ve halkın, Sözleşmenin hedefleri hakkında bilgi edinmesi. gibi konular dahil olmak üzere, Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasına yönelik her türlü tedbiri önermek;
3. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi,ne, Avrupa Konseyi,ne üye olmayan Devletleri Sözleşmeye girmeye davet hususunda önerilerde bulunmak.

Madde 21

Bu sözleşmenin hükümleri 1. Maddede belirtilen Mimari mirasın korunmasını ilgilendiren ve aşağıda belirtilen evvelki Sözleşmelerin daha belirli ve elverişli hükümlerinin uygulanmasına engel değildir.

- 16 Kasım 1972 tarihli Dünya Kültürel ve Tabii Mirasının Korunması ile ilgili Sözleşme;

- 6 Mayıs 1969 tarihli Arkeolojik Mirasın Korunması Avrupa Sözleşmesi.

Nihai hükümler

Madde 22

1. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin imzasına açıktır. Sözleşme, onaylanma, kabule veya tasvibe tabidir. Onay, kabul veya tasvip belgeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

2. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyine üye üç Devletin, bir önceki fıkranın hükümleri uyarınca, bu Sözleşmeye bağlı olduklarına dair rızalarını belirten tarihten sonraki üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Bu Sözleşmeye bağlı olduğuna dair rızasını daha sonra ifade eden her Devlet için de Sözleşme onay, kabul veya tasvip belgelerinin Genel Sekretere tesliminden itibaren geçen üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 23

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Tüzüğü'nün 20. Maddesinde öngörülen çoğunlukla alınmış bir karar uyarınca ve Komitede yeralmaya hakkı olan üye Devletlerin temsilcilerinin oybirliği ile Konseye ve Avrupa Ekonomik Topluluğuna dahil olmayan her Devleti bu Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2. Sözleşmeye katılan her Devlet veya katıldığı takdirde Avrupa Ekonomik Topluluğu için, Sözleşme, katılma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine teslim tarihinden itibaren geçen üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 24

1. Her Devlet imza sırasında veya onay, kabul, tasvip veya katılma belgesinin tesliminde, bu sözleşmenin uygulanacağı ülke veya ülkeleri belirtebilir.

2. Her Devlet, daha sonraki bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben yapacağı bir beyanla, bu Sözleşmenin imzası sırasında belirtilen ülke veya ülkelerden başka bir ülke veya ülkelere teşmil edileceğini belirtebilir. Sözleşme, söz konusu genişletilen ülke veya ülkelerle ilgili beyanın Genel Sekreter tarafından alınmasından sonra üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girer.

3. Bundan önceki iki fıkraya uyarınca yapılan her türlü beyan, bu beyanda belirtilen bütün topraklarla ilgili olarak Genel Sekretere hitaben yapılacak bir ihbar ile geri çekilebilir. Geri çekme, ihbarın Genel Sekretere yapıldığı tarihten sonra altı aylık sürenin bitimini izleyen ayın ilk gününden itibaren geçerli olur.

Madde 25

1. Her Devlet, imza sırasında veya onay, kabul, tasvip veyahut katılma belgesinin tesliminde, Madde 4, fıkra c ve d hükümlerine tümüyle veya kısmen uymama hakkını mahfuz tuttuğunu beyan edebilir. Başka çekince konamaz.

2. Bir önceki fıkra uyarınca, bir çekince bildiren her Akit Taraf, bunu Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirmek suretiyle tamamen veya kısmen geri çekebilir. Geri çekme, ihbarın Genel Sekreter tarafından alınması tarihinden itibaren geçerli olur.

3. Yukarıdaki 1. fıkrada zikredilen hükümlere çekince Taraf, başka bir Tarafın bu hükmü uygulamasını talep edemez; bununla beraber, çekince kısmi veya şartlı ise, bu hükmün kendisinin kabul ettiği ölçüde uygulanmasını talep edebilir.

Madde 26

1. Taraflardan biri, herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bir ihbar göndererek bu Sözleşmeyi feshedebilir.

2. Sözleşmenin feshi, ihbarın Genel Sekreter tarafından alınma tarihinden itibaren altı ay sonraki sürenin bitimini izleyen ayın ilk gününden itibaren geçerli olur.

Madde 27

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyine üye Devletlere, bu Sözleşmeye katılan her Devlete ve katıldığı takdirde Avrupa Ekonomik Topluluğuna;

a. Tüm imza,

b. Tüm onay, kabul, tasvip ve katılma belgelerinin teslimi,

c. Bu Sözleşmenin 23. ve 24. Maddeler uyarınca, her türlü yürürlüğe giriş tarihini,

d. bu Sözleşme ile ilgili olan diğer bütün işlem, duyuru ve haberleşmeyi bildirecektir.

Usulüne göre yetkili kılınmış olan, aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivinde saklanacak her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, İngilizce ve Fransızca dillerinde 3 Ekim 1985 tarihinde Grenada'da imzalanmış olup onaylanmış kopyalar, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından her bir üye devlete, bu Sözleşmenin hazırlanmasına iştirak eden üye olmayan devletlere, ve bu Sözleşmeyi onaylamak üzere davet edilmiş olan herhangi bir devlete gönderilecektir.

Avrupa Antlaşmaları Serisi / 121

3534 Sayılı Yasa İle 20.04.1989 gün ve 20145 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. .